

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий менеджмент реального та страхового бізнесу»

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства**

(на прикладі СТОВ «АкваВіка»»

Виконавець:

студент VI курсу ЦЗФН

Онуфрійчук Ніна Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. В сучасних умовах стану економіки України, кризові явища, що в ній відбуваються, значною мірою відображаються на рівні стійкості роботи підприємств, демонструють їхні слабкі сторони, неготовність, надзвичайно низьку гнучкість та адаптаційні можливості для подолання наявних перешкод. Зауважимо, що основою фінансової та господарської стабільності підприємств та передумовою їх сталої діяльності в умовах мінливого середовища виступає фінансова стійкість підприємства. Фінансова стійкість - це багатогранна та унікальна категорія, оскільки вона надає можливість підприємству зробити оцінку своєї діяльності з погляду стабільного і конкурентоздатного стану на ринку. Позитивні значення показників фінансової стійкості є підґрунтям для нормального функціонування підприємств і поступового зростання їх економічного потенціалу. Управління фінансовою стійкістю є одним із основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

Управління фінансовою стійкістю підприємства відноситься до числа найбільш важливих економічних проблем в сучасних умовах, так як недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності підприємства і відсутності у нього коштів для розвитку виробництва, а надлишкова буде перешкоджати розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами.

Теоретичні основи і практичні методи забезпечення фінансової стійкості підприємств відображені в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема: Е.Альтмана, М.С. Абрютіної, І.О. Бланка, В.Х. Бівера, І.Т. Балабанова, О.І. Барановського, Ф.Ф. Бутинця, М.І. Баканова, Л. Бернстайна, М.Д. Білик, О.Г. Білої, О.М. Волкової, Т.В. Головка, А. Гропелі, І.С. Гуцала, Н.П. Дробот, В.А. Дубрової, О.Р. Квасовського, В.В. Костецького, О.В. Кнейслер, А.П.Ковальова, А.І. Ковальова, В.В. Ковальова, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробова, Р. Лиса, Л.А. Лахтіонової, Є.В. Мниха, О.В. Павловської, Н.О. Русак, В.А. Русак, Г.В. Савицької, В.К. Савчука, Р.С. Сайфуліна, О.М. Стоянової, О.О. Терещенка, Н. Холта Роберта, М. Г. Чумаченка, А.В. Чупіса, В.В. Чепурко, А.Д. Шеремета та інших учених.

За останні роки все більше праць науковців було присвячено питанням аналізу фінансової стійкості, але більшість наукових джерел з цієї проблематики обмежується тільки визначенням системи показників та алгоритмів їх розрахунку, і поза увагою невивиправдано залишаються інші важливі аспекти даної тематики.

Кожне підприємство прагне забезпечувати собі стійкий фінансовий стан, абсолютну ліквідність та платоспроможність. Головна проблема в ефективному функціонуванні підприємств України на сьогодні – це відсутність комплексної оцінки фінансової стійкості, яка могла б давати керівництву суб'єкту підприємницької діяльності змогу вияви слабкі місця та прийняти своєчасні правильні управлінські рішення. Саме тому вивчення даної тематики є актуальним в нашому дослідженні.

Мета дослідження. Мета написання роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства та розробка рекомендацій щодо його удосконалення. Виходячи з поставленої мети, завданнями дослідження є:

- дослідження сутності фінансової стійкості підприємства та факторів, що її визначають;
- розгляд системи управління фінансовою стійкістю підприємства;
- характеристика показників фінансової стійкості підприємства та методів її оцінки;
- аналіз загальної фінансово-господарської діяльності СТОВ «АкваВіка»;
- аналіз абсолютних та відносних показників фінансової стійкості СТОВ «АкваВіка»;
- проведення діагностики ймовірності банкрутства підприємства;
- запровадження основних шляхів удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою стійкістю підприємства як основа його ефективного функціонування. **Предмет дослідження** – Сукупність теоретичних, методичних та практичних положень щодо управління фінансовою стійкістю СТОВ «АкваВіка».

Методи дослідження. Теоретичну основу роботи становить діалектичний метод пізнання, який забезпечив вивчення фінансових відносин підприємств і їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження використовувались прийоми аналізу і синтезу, а саме: групування, типізація, порівняння, табличний метод. Ряд методів і прийомів економічних досліджень базується на економічних та логічних висновках, розрахунковому конструктивізмі. При написанні роботи були використані такі методи: аналіз відносних показників (коефіцієнтів), нормативний, монографічний, статистичний, аналітичний, табличний, порівняльний. Були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel

Інформаційна база дослідження. Теоретико-методичну основу дослідження становлять концептуальні положення фундаментальних і прикладних наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі економічної теорії, фінансового аналізу, загальної теорії фінансів, фінансів підприємств і фінансового менеджменту. У процесі дослідження були використані підручники, навчальні посібники, монографії, статті періодичних видань, фінансова звітність СТОВ «АкваВіка».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (82 найменування) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 83 сторінках. Робота містить 41 таблицю, 19 рисунків

Публікації та апробація результатів дослідження. основні теоретичні положення і практичні результати роботи доповідалися на Міжнародній науково-практичній конференції “Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія та практика” (Полтава, ЦФНД, 20 жовтня 2018 р.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи управління фінансовою стійкістю підприємства»* розглянуто сутність поняття фінансової стійкості підприємства, її види, визначено перелік факторів, які впливають на її стан, обґрунтовано механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства та його структуру, а також охарактеризовано систему показників фінансової стійкості та методику їх розрахунку.

Отже, визначено, що фінансова стійкість підприємства – такий стан фінансових ресурсів, який дозволяє підприємству підтримувати платоспроможність в межах мінімального рівня ризику, фінансувати свою діяльність переважно за рахунок власних коштів і бути незалежним від зовнішніх інвесторів.

На практиці реалізація управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється через відповідний механізм, що, в свою чергу, включає в себе елементи забезпечення, аналіз політики управління підприємством, вибір інструментів управління фінансовою стійкістю, а також управління ризиком.

Також наведено методологію проведення аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства, на основі якої в другому розділі роботи проаналізовано систему показників фінансової стійкості СТОВ «АкваВіка» та визначено тип фінансової стійкості даного підприємства.

У другому розділі *«Аналіз та оцінка фінансової стійкості СТОВ «АкваВіка»* проаналізовано фінансовий стан підприємства за абсолютними та відносними показниками фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності, вартісним обсягом точки беззбитковості та запасом фінансової стійкості.

Проведена оцінка фінансової стійкості СТОВ «АкваВіка» за досліджуваний період за різними методиками свідчить, що підприємство мало на протязі досліджуваного періоду абсолютну фінансову стійкість, усі розраховані коефіцієнти фінансової стійкості знаходяться в межах рекомендованих значень. Але при цьому інтегральний показник фінансової стійкості підприємства за 2013 – 2017 роки свідчить про її поступове зниження за досліджуваний період.

Аналіз системи управління фінансовою стійкістю СТОВ «АкваВіка» показав, що управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється на достатньо високому рівні, підприємство має достатній для прибуткового функціонування запаси фінансової стійкості та фінансової міцності, коефіцієнта стійкості економічного зростання за досліджуваний період має тенденцію до зростання. Але підприємству слід прискорити оборотність власного оборотного капіталу. Прискорення оборотності оборотних коштів має важливе значення для кожного підприємства тому, що в результаті прискорення оборотності із обороту вилучаються кошти, які можна використати як для збільшення виробничої програми, так і на інші цілі.

У третьому розділі *«Напрямки забезпечення фінансової стійкості підприємства»* запропоновано проводити ефективне управління оборотними активами, не допускати понаднормативних залишків матеріалів, сировини, готової продукції, яка не знаходить попиту; забезпечити раціональну структуру капіталу;

здійснити правильний вибір тактики і стратегії управління фінансовими ресурсами, прибутком, визначивши стратегічні і поточні цілі діяльності підприємства; періодично здійснювати моніторинг фінансових показників, визначати їх відхилення від нормативних значень та виявляти причини цих відхилень з метою їх виправлення; здійснювати фінансове прогнозування, тобто дослідження та розробку можливих шляхів розвитку фінансів підприємства в перспективі.

ВИСНОВКИ

Фінансова стійкість підприємства – це комплексна категорія, що полягає у відображенні рівня фінансового стану підприємства, його здатності виконувати свої зобов'язання та забезпечувати подальший розвиток при збереженні кредито- та платоспроможності і відносній незалежності від змін внутрішніх та зовнішніх чинників. Узагальнюючим показником фінансової стійкості виступає надлишок чи нестача засобів для формування запасів і витрат, тобто різниця між величиною джерел засобів підприємства та величиною запасів і витрат. Для визначення ступеню незалежності підприємства використовується коефіцієнтний аналіз. При проведенні фінансового аналізу підприємства важливо визначити запас фінансової стійкості.

Фінансова стійкість будь-якого суб'єкта господарювання залежить від низки чинників, які за сферою впливу класифікуються на зовнішні та внутрішні. Механізм оцінки фінансової стійкості підприємств передбачає здійснення підготовчого, інформаційного, аналітичного, дослідного та рекомендаційного етапів. На основі реалізації даного механізму можна визначити рівень фінансової стійкості підприємства, що є необхідним для розробки та впровадження комплексу заходів для стабільного функціонування підприємств в довгостроковій перспективі.

Для дослідження нами було обране сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю (СТОВ) «АкваВіка». Метою діяльності СТОВ «АкваВіка» є задоволення потреб як його засновників, так і населення. Предметом діяльності є: вирощування сільськогосподарської продукції та її реалізація (рослинництво).

Дослідженням господарської діяльності СТОВ «АкваВіка» за 2013 – 2017 роки виявлено, що воно прибуткове, рентабельне, має високу ділову активність. Щодо економічного розвитку, то слід зауважити, що такі показники як чистий дохід, собівартість продукції, активи та власний капітал підприємства за досліджуваний період зростали, в чистий прибуток має тенденцію до зниження.

Проведена оцінка фінансової стійкості СТОВ «АкваВіка» за досліджуваний період за різними методиками свідчить, що підприємство мало на протязі досліджуваного періоду абсолютну фінансову стійкість, усі розраховані коефіцієнти фінансової стійкості знаходяться в межах рекомендованих значень. Але при цьому інтегральний показник фінансової стійкості підприємства за 2013 – 2017 роки свідчить про її поступове зниження за досліджуваний період.

Аналіз системи управління фінансовою стійкістю СТОВ «АкваВіка» показав, що управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється на достатньо високому рівні, підприємство має достатній для прибуткового функціонування

запаси фінансової стійкості та фінансової міцності, коефіцієнта стійкості економічного зростання за досліджуваний період має тенденцію до зростання. Але підприємству слід прискорити оборотність власного оборотного капіталу.

Не зважаючи на те, що прогнозування ймовірності банкрутства СТОВ «АкваВіка» за різними моделями, що використовуються в фінансовому менеджменті свідчить про відсутність загрози банкрутства для підприємства та його високу фінансову стійкість, вважаємо доцільним рекомендувати підприємству щодо підвищення фінансової стійкості:

1. Знижувати і надалі собівартість продукції (стратегія економії витрат), що дозволить підприємству підвищити конкурентоспроможність на ринку збуту. Це можна досягти за рахунок впровадження нової техніки, технологій, більш раціонального використання як матеріальних так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних затрат в собівартості продукції, адже зниження собівартості продукції прямо пропорційно впливає на збільшення прибутку підприємства.

2. Збільшити обсяг грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що, в свою чергу, призведе до збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Також збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

3. Виробництво і розробка нових видів продукції, які можуть зацікавити споживачів. Як відомо, підприємство активно працює на виробництво нових видів продукції, що передбачає залучення нових клієнтів та збільшення прибутків підприємства.

Варто наголосити, що у СТОВ «АкваВіка», як і в інших підприємств, в умовах кризи неплатежів є нестача грошових коштів, проблеми з отриманням дебіторської заборгованості. Щодо джерел отримання грошових коштів, то ми пропонуємо здійснення таких заходів:

- 1) реалізація продукції з негайною оплатою;
- 2) отримання дебіторської заборгованості;
- 3) продаж резервних грошових активів;
- 4) продаж матеріальних і нематеріальних активів (зайвих запасів);
- 5) отримання банківських кредитів;
- 6) активний розвиток експортної діяльності підприємства;
- 7) залучення інвестицій, приватного капіталу та інших внесків.

Щодо управління дебіторською заборгованістю, то найбільш ефективними будуть такі шляхи:

1) визначення термінів прострочених залишків на рахунках дебіторів і порівняння цих термінів із середніми показниками в галузі, показниками конкурентів і даними минулих років;

2) періодичний перегляд граничної суми кредиту, виходячи з реального фінансового становища клієнтів;

3) якщо виникають проблеми з одержанням грошей, то необхідно вимагати заставу на суму, не меншу, ніж сума на рахунку дебітора;

- 4) використання судів для стягнення боргів при наявності порук чи гарантій;
- 5) продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії чи банку, що надає факторингові послуги, якщо це вигідно;
- 6) при продажу великої товарної партії негайне виставлення рахунку покупцю;
- 7) обмінання дебіторів з високим ризиком, наприклад, якщо покупці переживають істотні фінансові труднощі.

Наведені заходи щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства СТОВ «АкваВіка» є актуальними і потребують впровадження на сучасному етапі економічного розвитку.

АНОТАЦІЯ

Онуфрийчук Н.В. «Управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі СТОВ «АкваВіка»)»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий менеджмент реального та страхового бізнесу»,
Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процес управління фінансовою стійкістю підприємства як основа його ефективного функціонування

У роботі розглядаються теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства.

Проаналізовано фінансово-господарську діяльність СТОВ «АкваВіка», проведена оцінка фінансової стійкості підприємства, визначені чинники впливу на фінансову стійкість СТОВ «АкваВіка», проаналізовано управління системою фінансової стійкості підприємства.

Запропоновано напрямки удосконалення системи управління фінансовою стійкістю СТОВ «АкваВіка», а саме удосконалення процесів планування, контролю й аналізу показників фінансово-господарської діяльності, розробка операційних і фінансових бюджетів на основі системи збалансованих показників, регулярний моніторинг діяльності, своєчасне виявлення негативних тенденцій розвитку.

Ключові слова: фінансово-господарська діяльність, фінансова стійкість, управління, прогнозування, банкрутство.

ANNOTATION

Liubenka I., "Management of financial stability of the enterprise (on the example of "AkvaVika" Ltd.)",
thesis for Master degree in specialty "Finance, banking and insurance"
under the program
"Financial management of real and insurance business",
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Financially-economic activity of Agricultural limit liability company " AkvaVika " is analyzed, conducted estimation of financial firmness of enterprise, certain factors of influence on financial firmness of Agricultural limit liability company " AkvaVika ", the management of financial firmness of enterprise is analyzed the system.

Directions of improvement of control system by financial firmness of Agricultural limit liability company " AkvaVika " are offered, namely an improvement of processes of planning, control and analysis of financially-economic performance indicators, development of operating and financial budgets, is on the basis of the system of the balanced indexes, regular monitoring of activity, timely exposure of negative progress trends.

Keywords: financially-economic activity, financial firmness, management, prognostication